

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefranseze nu se
primesc. — Muncitorii nu se
reținut.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anuluri:
în Viena: M. Döller, Heinrich
Schalk, Rudolf Mosse, A. Oppelke
Nachfolger; Anton Oppelke, J.
Dameser, în Budapesta: A. F.
Goldberger, Eduard Bernat; în
București: Agence Haas, Suc-
cursiunea de Roumanie; în Ham-
burg: Karoig & Lesmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 or. și
80 cr. cimbriu pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în m-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 3 franco.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 franco.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la ad. colectorilor.
ADMINISTRAȚIUNEA PENTRU BRAȘOV
administrațiunea, piața mare,
căminul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.
sau 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 18.

Brașov, Vineri 24 Ianuarie (5 Februarie)

1897.

O comparațiune.

Comentariile, ce le face presa unghurească de toate nuanțele debutului socialiştilor la congresul din Budapesta, ne resuscită unele cugetări, cărora credem, că va fi bine a-le da expresiune la locul acesta.

Înainte de toate ajungem, pe drumul comparațiunii, la o constatare pe cât de actuală, pe atât și de caracteristică.

În 31 Ianuarie 1897 se intrunesc în capitala ungară și se ține timp de trei zile neimpiedecat un congres socialist, în care se propagă ideile cele mai contrare patriotismului și naționalismului preconizat de ocârmuitorii de aji; ba mai mult: se proclamă nise principii de natură a sgudui din fundament ori-ce simț religios și ori-ce iubire de patrie.

Cu trei luni mai înainte însă este împiedecată ținerea unei conferențe a alegătorilor români pe cuvânt, că legea nu ar permite o astfel de întrunire cu caracter național românesc, pentru-că scopurile ei ar veni în diametrală contradicțiune cu patriotismul și naționalismul profesat de puterile dăilei.

Colo la congresul socialist s'au trimis tot numai delegați din comunele rurale și bine a fost și așa. Acești delegați s'au sfătuit trei zile și n'a rămas nimic nescărmănat și neatacat din ceea ce formeză aji ideile șovinismului unghuresc. Ici la Sibiu aveau să se întrunescă delegații alegătorilor noștri pentru a-și exercita un drept și o îndatorire legală, de-a se sfătui asupra atitudinii de urmat față cu alegerile dietale. Vre-o 14 ani au putut să se țină conferențe române cu delegați. Acuma însă de-odată guvernul a găsit, că „legea” nu ar permite nici acesta.

Celor, ce-și susțin naționalitatea și vrău să și-o apere conduși de adevărata iubire de patrie și cu respectarea ordinii în stat, li-se denegă îndreptățirea și sunt împiedecați în exercicierea dreptului lor de întrunire. Acelora însă, cari implântă stégul seditiunii în contra întregii dezvoltări de până acuma în stat; cari combat și naționalism, și patriotism, și religie; cari declară, că își vor urmări scopul cu ori-ce mijloc, fără a mai cerceta, dacă sunt legale ori ilegale: li-se dă voia să se sfătuescă trei zile întregi în totă liniștea și după dorința lor.

Cum se esplică această contradicțiune?

Organul nemțesc al guvernului dăce, că acesta a crezut, că va fi mai bine, ca congresul socialist să se țină și opiniunea publică să se ocupe de el; căci ori există în adevăr suferințele, despre care se istorisește la congres, și atunci e de lipsă, ca ele să fiă cunoscute și cauza lor să fiă descoperită, pentru a fi lecuite, și nimic nu poate folosi mai mult, decât o discuțiune generală; ori că aceste suferințe sunt numai închipuite, și atunci numai discuțiunea publică e în stare a astupa isvorul lor.

Ce cuminte vorbește fôia amintită, îndată ce nu e vorba de „agitatori naționali”. Parcă ar ave în mână dela Provedința asigurarea, că agitatorii socialiști n'au să facă nici un năcaș, nici acum, nici în viitor, „patrioților” dela cârmă.

Sunt foarte încreduți cei din compania capitaliştilor evreo-maghiari, cari se imbuibă aji sub scutul puterii publice. Nu ne mirăm, deci, că tracteză încă *en bagatelle* aparițiunile de nemulțămire a poporațiunii cu condițiile ei de existență materială. Dér totuși pare că au un presimț, că fierbe și clocotesc în afun-

dime și că totuși nu e consult a întrebuinta mijloce de forță, ori a veni chiar cu măsurii excepționale în contra mișcării socialiste.

De ce nu se conduc ei de același raționament și de aceeași precauțiune și față cu mișcarea națională în sinul popórelor nemaghiare? Nu cumva naționalitățile, prin niștințele lor de a-și conserva limba și cultura și de-a pute progresa liber sub scutul patriei, subminéză dezvoltarea firăscă, gradată și sănătósă a acesteia?

Stelpii conservării patriei și ai progresului ei normal sunt tocmai naționalitățile, cu aspirațiunile lor drepte și legitime, și de câte ori s'o mai spunem, că lucrarea celor, cari pe ruinele drepturilor și aspirațiunilor acestor naționalități voesc să fundeze utopia statului național maghiar, sunt cei mai mari dușmani ai dezvoltării pacifice și raționale a statului? Ei sunt, cari prin orbia patimei lor deschid porțile tuturor elementelor subversive, reale, nu închipuite.

CRONICA POLITICA.

— 23 Ianuarie.

Mișcarea pornită în comitate **contra urcării cvotei** a început să ia dimensiuni. Începutul, cum șcim, l'a făcut comitatul *Heves*; după el a urmat comitatul *Albei regale*, ér acum comitatul *Somogy*. Acest din urmă, la propunerea deputatului Szalay, a hotărât unanim, ca protestul în contra urcării cvotei să-l adreseze de-adreptul dietei și nu guvernului. De-odată cu asta s'a hotărât a cere printr'o adresă către camera și ștergerea vanei pentru cereale dela Tirol.

În zilele din urmă ale săptămânei trecute s'au ținut în Viena câte-va conferențe ministeriale comune, în care se dăce, că s'ar fi tractat și despre timpul, **când să**

se convoce delegațiunile ambelor părți ale monarhiei. După cum i-se împărtaşese diarului vienes „N. Fr. Presse”, delegațiunile nu se vor conchema până la toamnă, parte din motiv, ca să se dea ocaziune la primăvară ambelor parlamente să se ocupe cu discuțiunile asupra reînnoirii pactului, parte în vederea situațiunii esterne îngrijitóre. Anume față de mișcările, cari se signaléză din nou din Creta, *este de temut, ca nu cumva la primăvară să se nască complicațiuni* și astfel ministrul de externe să fiă silit a se exprima față cu delegațiunile în nisele cestiuni actuale, pe când la toamnă este mai ușor a raporta delegațiunilor și a supune activitatea sa unei critice retrospective din partea acestora.

Cu privire la **visita contelui Muraviev**, la Berlin, cele mai multe foi din capitala imperiului german sunt de acord, că și aici, ca și în Paris, scopul principal al acestei vizite a fost înțelegerea în privința *cestiunii orientale*. În ceea-ce privește relațiunile între Rusia și Germania, fôia „Berl. Tageblatt” comunică nise enunciațiuni, pe care dăce, că le-ar fi făcut Muraviev în Berlin. Anume înaltul funcționar rus s'ar fi exprimat, că cu nedrept se susține despre el, că ar fi față de Germania mai puțin prietinos, ca față de Franca. Chiar însă decât s'ar pute presupune despre el așa ceva, ceea-ce nu este esact, totuși ca conducător al politicei esterne rusești, ar trebui să recunoscă necesitatea, ca Rusia să purcedă în acord cu Germania pentru susținerea păcii europene. În privința pozițiunii sale Muraviev s'a exprimat, că deocamdată este numai conducătorul ministeriului de externe, éră denumirea sa definitivă de „ministru” se va face în decursul acestui an, când Țarul va afla ocaziunea potrivită pentru acest lucru.

Din Cairo se împărtaşese foilor din Paris, că agenții diplomatice ai Franței și ai Rusiei de acolo au primit dela guvernele lor însărcinarea, să protesteze față cu

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

(3)

Spicuirî

din „Acte și Documente relative la Istoria Renașterii României” publicate de *Ghenadie Petrescu*, Episcop de Argeș, *Dimitrie A. Sturdza*, Membru Acaemiei Române și *Dimitrie C. Sturdza*.

3. Articol adițional la tratatul dintre Austria și Prusia din 20 Aprilie 1854.

În înțelesul art. II al tratatului încheiat în ziua de astăzi între Maj. Sa Regele Prusiei și Maj. Sa Impăratul Austriei pentru stabilirea unei alianțe ofensive și defensive, conțelegerea despre intrarea oasului, în care e procedere activă a uneia dintre înaltele părți contraente ar justifica pentru cealaltă parte obligamentul pentru apărarea comună a amânduror teritoriilor ar avea se formeze obiectul unei separate învoali, care se va privi de o parte inteligentă a tratatului principal. Majestățile Lor nu s'au putut subtrage dela considerațiunea, precum că durata neficșată a ocupațiunii țărilor dunărene de sub suveranitatea Turciei prin trupele rusești ar periclită interesele politice, morale și mate-

riale ale întregii confederațiuni germane și așa-déră și ale statelor lor proprii și anume într'un grad cu atât mai mare, cu cât Rusia își întinde operațiunile militare ale ei pe terenal turcesc. Curțile preînalte ale Prusiei și Austriei sunt pătrunse de dorința a încungiura după posibilitate ori-ce participare la rebelul, care a erupt între Rusia de o parte, și Turcia, Franca și Marea Britaniă de cealaltă parte, și tot-odată a contribui la restabilirea păcii generale. În deosebi primesc dênsele declarațiunile date de curând de curtea din St. Petersburg la Berlin, — conform cărora se pare, că Rusia ar privi motivele genuine pentru ocuparea Principatelor ca delaturate prin concesiuile făcute séu puse în perspectiva apropiată de Pórtă în favorul supușilor ei creștini, — drept un element important de pacifiocațiune, căruia numai cu regret ar vedé refuzându-i-se o influință continuă și practică. Dênsele nutresc așa-déră speranța, că replica cabinetului de Petersburg, care se așteaptă la propunerile prusiane expedate în 8 c. le va oferi garanția recerută pentru o retragere grabnică a trupelor rusești de pe teritoriul turcesc. Pentru cazul, că această speranță se va zădărnici, plenipotențiții denumiți (urméză numele lor) au convenit

asupra intrării oasului amintit în Art. II al tratatului de alianță precum urméză:

Unicul Articul. Guvernul imp. austriac va adresa înocă și din partea sa o notă către curtea imp. rusescă în scopul de a esopera dela Maj. Sa Impăratul Rusiei ordinațiunile necesare, ca să se sisteze îndată ori-ce înaintare mai departe a armatei Sale pe teritoriul turcesc, precum și spre a cere dela Maj. Sa asigurarea irecusabilă a *evacuării grabnice a Principatelor*, și guvernul prusian va sprijini în modul cel mai energetic această notă cu considerare la propunerile făcute deja la St. Petersburg. De cumva răspunsul, care va urma la acești pași întreprinși de cabinetele din Berlin și Viena din partea curții imperiale rusești va suna în contra așteptărilor, într'o formă, încât să nu le procure deplina liniște asupra acelor amânduror puncte, atunci vor cădă dispozițiunile întreprinse de una dintre părțile contraente pentru realizarea acelor puncte sub decisiunea srt. II a tratatului de alianță ofensivă și defensivă, care s'a încheiat în ziua de astăzi cu aceea dispozițiune, ca ori-ce atac inimic asupra teritoriului uneia dintre amândoué puterile contraente se va respinge de partea cealaltă cu toate puterile militare, cari îi stau

la dispozițiă. O procedere ofensivă din amândoué părțile însă se va condiționa numai în cazul unei *incorporări a Principatelor*, cât și prin un atac séu o trecere peste Balcani din partea Rusiei...

4. *Observațiunile domnului de Bismark asupra tratatului dintre Austria și Prusia din 20 Aprilie 1854, făcut la 27 Aprilie 1854. Frankfurt a/M.*

Puterile apusane au purces unilateral: 1) cerând îndérăt nota deja așteptată de Rusia; 2) trimițând flota în Marea Négră; 3) declarând rebelul; 4) schimbând scopul rebelului. În alianța din 20 Aprilie promise Prusia mai mult, decât în tratatul din Maiu 1851 al 20-lea Aprilie însăși așteptările statelor germane și discrediteză Prusia înaintea lor; ele vedé, că Austria este Domnul lor! Gurile Dunării interesază foarte puțin pe Germania, Marea Adriatică, dominațiunea Angliei asupra insulelor ionice și asupra Moreei, de 10,000 de ori mai mult. §. 47 al actelor finale (Schlussacte) nu este aplicabil în cazul acesta. Puterile apusane nu sunt în stare, a revoltă Polonia. Țeranii prusieni și cei austriaci nu se revoltă. Pe cei rusești li va pute Rusia ușor înarma în contra nobilimei (Galiția), deocamdată însă nu posed

ajutorul financiar primit de guvernul egiptean din partea Angliei pentru organizarea expediției în Sudan. O altă scire sosită din capitala Egiptului spune, că guvernul francez a notificat Kevdivul protestul contra ajutorului numit, care după cartea albastră engleză ar fi fost în sumă de 1/2 milion Pf. sterlingi. Protestul îi aduce aminte Kevdivului, că trebuia să se adreseze la comisiunea pentru datoriile publice, înainte de a primi un asemenea ajutor său împrumut.

Catalogul cărților și hartelor oprite.

Ministeriul ungueresc de culte și construcțiuni publică a redactat un catalog, care se înșiră toate acele cărți și harte, pe cari el le găsește „infecte” și „periculoase” pentru școlarii și din cauza asta le-a pus sub anatemă, oprind întrebuințarea lor în școlile de pe teritoriul ungar.

Numărul acestor opere anatemisite de maghiarisatori este: 160, cari toate au apărut în intervalul dela 1868—1896.

Dintre aceste opere, 13 au apărut în Germania și în limba germană (cele mai multe sunt hărți și mape); 10 au apărut în Austria (cărți de cetire și harte); 2 cărți de cetire sâsești; 2 opere apărute în Croația; 15 cărți de gramatică și istorie apărute în limba slovacă parte în Ungaria, parte în Boemia; 15 opere apărute în limba cehă; 12 cărți care se ocupă cu istoria și literatura sârbescă (dintre acestea 3 sunt scrise în limba maghiară); 10 cărți scrise pentru trebuințele poporului rutén, partea cea mai mare fiind edate de societatea „Prosoita” din Lemberg între acestea se află și 2 „cărți aritmetice!” („számítási könyv”).

Dintre operele ungueresci, o singură hartă este oprită. Această hartă a apărut la Arad și cauza opririi ei este, că „desenatorul ei a fost prea abundanț în sentimente slave, sârbe și române”.

Până aici avem așa-dăru 80 de cărți și harte oprite. Restul, în număr de alte 80, sunt toate românești. Adecă tocmai 50% sau jumătate din cărțile și harte oprite sunt românești. Intre acestea se află cărți de cetire, poezii și hărți, apărute în diferite orașe, unele chiar în Lipsa; foarte însemnat este însă numărul cărților apărute la Brașov și Sibiu. Chiar și o hartă a țărilor de sub coróna S.-lui Ștefan, redactată de Eugen Bordeaux, deși apărută la Clușiu, dăr fiind-că localitățile erau scrise românește, a fost oprită.

Credem, că tabloul desfășurat aci e o mărturie destul de elocuentă despre modul, cum este tratată literatura pedagogică română de stăpânirea maghiară.

Amenunțe dela congresul socialiștilor.

A doua ședință a urmat Lună la 8 ore dimineață. Aceasta a fost și mai agitată ca cea dintâi. A luat parte la ea și contele Festetich, fost ministru de agricultură, împreună cu mai mulți deputați, urmărind cu atențiune discursurile timp de 2 ore.

Bokányi raportază, că solgăbirul din Pilis a împedat cu forța de-a lua parte la congres pe mai mulți delegați, cari abia a doua zi au putut sosi pe furis. Se trece la punctul al doilea din ordinea zilei, privitor la pretensiunile muncitorilor.

Szalai din Oroshaza, ca raportor, spune, că un plenipotentiar al ministrului a fost în „Alföld” ca să studieze mișcarea muncitorilor. dăr acel Mária-Sa, ori Esce-lentă nici n'a venit în atingere cu muncitorii, ci și-a luat informațiunile în oasină. Presentă un proiect de rezoluțiune, în care se cere reducerea orelor de muncă pentru lucrătorii de câmp de-oamdată la 12 ore, pe lângă observarea, că în cestiunea aceasta congresul stă pe baza programului social-democrat și urmăze scopul de-a reduce munca la 8 ore pe zi. Dăcă însă împrejurări extra-ordinare ar reclama, ca muncitorul să muncască mai mult de 12 ore la zi, munca în plus să i-se plătească cu ora. Munca femeilor să se plătească tocmai așa, ca și a bărbaților, ér indiviți mai tineri de 14 ani să nu fiă puși la lucru.

Csizmadia Sándor dăce, că fostul fișpan și acum deputat Tallian recomandă în dietă baionete pentru alinarea fâmei muncitorilor, căci cei ce vor fi străpuși de baionete, nu se vor mai plânge și nu vor agita. Datorița noastră, a socialiștilor, este mult mai sfântă îngrijindu-se de îmbunătățirea sortii, decât a muri de fâme strigând cu însuflețire trădătoare patria. — Urban dăce, că proiectul de rezoluțiune nu numai să-l voteze, ci să-l și predice poporului. Așa vom și face, dăce, nu ne temem nici de armată, nici de ministeriu.

Proiectul a fost primit unanim. După prânț a urmat discuția asupra ștergerii cărților de serviciu; asupra estinderii drepturilor politice plând pentru sufragiu universal; asupra partidelor politice în raport cu agricultorii, declarând, că ei n'au încerdere nici într'un partid, ci vor numi un partid social-democrat etc.

La ședința de după prânț au luat parte între alții: fostul ministru Festetich cu secretarul său, deputații: conte Nic. Zay, Pap Geza și Szapáry László. Au și avut ce auzi, căci în această ședință s'au injurat mai strajnic deputații și legislația Ungariei.

Neputându-se termina în cele două zile dintâi discutarea agendelor, congresul s'a amânât și pe ziua a treia. În această zi s'a discutat asupra modului, cum să-

imbunătățească ei sörtea, său cu alte ovințe asupra organizării socialiștilor. Refrenul discuțiunilor a fost, că muncitorii nu pot conta la sprijinul nici uneia din clasele societății de ađi, ci ei însiși trebuie să se ajutore pe sine, fără a alege mijlocele. La ședința aceasta încă au luat parte mai mulți deputați. Asupra desbaterilor, acestei ultime ședințe vom raporta în n-rul de mâine.

SCIRILE ZILEI.

— 23 Ianuarie.

Prânț la baronul Banffy. Se vede, că arătarea criminală făcută în contra ministrului-președinte ungueresc nu l'a prea alterat pe acesta, căci dă prânțuri și se simte bine. Marți a dat un prânț mai mare, la care pe lângă deputatul cercului I al Brașovului Ernst Hintz, a fost invitat și „Mária Sa” cavalerul din „Tera hireanului” și credinciosul famul al baronului, Ioan Cso-kán. — Să le fiă de bine!

Mörtea unui vechiu militar român. Cetim în „Epoca”: Eri, 20 Ian. v., s'a făcut înmormântarea colonelului Pavel Zăgănescu, fost comandant al pompierilor, care în 1848 s'a luptat atât de vitejose la Dealul Spirii. Decedatul a implinit vârsta de 90 de ani.

Măsurii sanitare în România. În privința măsurilor sanitare luate în România față de pestilența indică, dărele de dincolo comunică următoarele: Deși bastimentele, care vin direct din India, nu sunt admise decât în portul Sulina, s'a regulat și în portul Constanța o priveghere mai severă a bastimentelor. Această priveghere se va face, însă, cu multă anevoință, de orece portul e în construcțiune. D-l Mihail, inspector sanitar, se află de două zile la Constanța pentru a studia cestiunea și pentru a alege locul unde să se așeze o mare etuvă de desinfectare, în afară de acelea, pe cari le posedă orașul.

Husari grațiați. Am fost adus scirea, că în Bratkovitz a fost omorit sergentul-major dela husari Dioszegi de către nisece husari. Pentru fapta aceasta au fost osândiți de către tribunalul militar din Bratkovitz 4 husari la câte trei ani arest. Acum se anunță, că acei husari au fost grațiați de către Majestatea Sa.

Divorțul prințesei Chimay. Procesul de divorț al prințului și prințesei Chimay pertractat în Charleroi s'a încheiat în 2 Februarie n. Tribunalul, având în vedere relațiunile de concubinagiu ale prințesei cu Rigo, declară acusa principelui de întemeiată și l'împuternicesc a executa divorțul înaintea oficiului stărei civile. Tribunalul a hotărât, că copiii au să-i rămână prințului și soția divorțată să aibă dreptul a-i vedé

odată pe lună timp de o oră în prezența unei persoane designate de principele. Afară de aceea condamnă pe necredincioasa soție, ca să-i plătească anual principelui suma de 75,000 franci, începând din 1 Sept. 1896 și să pörte toate cheltueile procesului.

Comical Tewele în Brașov. Renumitul comic vienes Tewele va da astă-sără, Joi, cu trupa sa prima reprezentațiune. Se va juca piesa „Das zweite Gesicht”. Vineri în 5 l. o. se va reprezenta comedia în 3 acte „Der selige Toupinet” de Alex. Binon. Din cauza lipsei de locuri numerotate, orchestra va fi cassată și se vor așeza scaune și în orchestră, unde un loc costă 1 fl. 60 cr.

Arătarea în contra lui Banffy.

Privitor la arătarea criminală ce s'a făcut în contra ministrului-președinte ungueresc scire oficiosa „Bud. Corr.”:

„Arătarea criminală ce a făcut-o la tribunalul penal din Budapesta deputatul Ioan Molnár ca dirigentul cancelariei centrale a „partidei populare” în contra ministrului-președinte Banffy sub titlul violării secretului epistolar, este viu discutată în cercurile juristilor din capitală. Deja graba cu care „partidă populă” a adresat această arătare criminală tot-odată tuturor foilor din capitală este o dovadă, că această arătare nu e alta, decât tendința de a face senzațiune și scandal. Deci nu este eschis ca pentru abatele Ioan Molnár ca cel ce a făcut arătarea să se nască neplăceri serioase”.

Correspondența oficiosa împărtășese apoi părerea unui distins jurisconsult ungar, care a dăis, că înainte de toate sörtea acestei arătări este a limine decisă prin faptul, că un deputat nu pöte fi tras la răspundere pentru aserțiuni ce le face în cursul desbaterii în dietă de către a autoritate ce stă în afară de cameră. Baron Banffy e deputat, se bucură deci de imunitatea de deputat. Asemenea, dăce jurisconsultul, nu se pöte dăce, că baron Banffy „s'a pus în posesiunea scrisorii”, căci lui s'a predat scrisoarea din a patra mână de bună voie; pöte fi vorba dăr numai de traditio și nu de occupatio.

În fine amintitul oficios ajunge la rezultatul, că Ioan Molnár, făcând arătarea, cu toate că a trebuit să recunoască aceste împrejurări, adecă cu toate că a știut, că este nemotivată și nelegală, pöte fi tras la răspundere după codicele penal „pentru rău-tăciosul atac al onörei și al caracterului persoanei lui Banffy, pe care a acusat-o în mod fals”.

Arătarea se află acum la judecătorul de cero E. Gaizago, care studiază acum cazul și va decide în zilele proxime. El pöte prin decisiunea lui, său să afle, că arătarea nu pöte forma un cas de urmărire și se o pună ad acta, său să credă de

nici un cuțit. Cum s'ajungă Prusia acum a face servicii gratuite de polițaiu Austriei? Cu ce a meritat-o Austria această dela noi? Franca nu va comite o ruptură de alianță, ne va aduce însă la această prin nerușinare și va afla destule preteste, când va crede timpul sosit pentru aceasta. Louis Napoleon nu e în stare a ațica său a suprima revoluțiunea în Germania său în Italia după plăcerea lui. (Ce stil lapidar! Spio.)

4) Petițiunea adresată Domnitorului Moldovei, Grigorie G. Ghica, de o parte de boeri, din 18 Februarie (1 Martie) 1856.

Înaltele puteri în marea lor lucrare a împăciuirii Europei, care în punctul întâi al preliminarilor păcii au avut în vedere viitorul Principatelor române, au pus drept princip respectarea vechilor privilegii și imunități ale Principatelor. Aceste imunități sunt întemeiate pe capitulațiile încheiate de strămoșii noștri cu înalta Pörtă în al 15 și 16 secol, capitulații ale cărora cele dintâi condiții sunt: Autonomia țării, Domn ales de țără și din sinul ei, și Adunarea Generală ca reprezentanță a nației. Tot în sensul acesta s'a exprimat și Ex. Sa Derrvș-pașa, comisar plenipotent al au-

gustului nostru Suzeran în 1854, declarând, că onörea și gloria Majestății Sale Sultanului sunt interesate la păstrarea vechilor noștri drituri. Aceste declarații făcute într'un chip atât pe solemn în fața universului, au fost pentru Români peatra credinței în mijlocul viforilor, și a nenorocirilor de pe urmă, și temelia speranțelor celor mai scumpe, că la viitörea pace, iubita noastră patriă, nu numai va păstra ceea-ce a avut, dăr încă va dobândi tot ce i mai trebuie pentru ca să pötă implini misia ce de către Providență și interesul Europei i-s'au pus la gurile Dunării, adecă Unirea Principatelor.

Cu cât încrederea Românilor în nisece făgăduințe atât de solene era mare și desevărsită, cu atâta am fost surprinși și profund întristați, aflând că la conferințele din Constantinople ambasadorii marilor puteri s'ar fi și concertat despre organizarea Principatelor fără a consulta și principiile noastre, conform cu condițiile de pace, făcute de Majestatea Sa, Imperatoarele Austriei, și că prin rezultatul acestor conferințe s'ar fi atacat însuși vechile noastre drituri, păstrate și respectate până și în timpii cei mai nenorociți. După scirile de

curând sosite, și prin care, în încrederea ce avem în dreptatea Europei și în generoșele ei sentimente pentru Principate, noi nu le putem încă privi ca temeinice, noua legislație, de care țera în cale de progres are neapărată nevoie, nu are a se face în țără, și prin țără; viitörea constituție ar avé a se elabora afară de Principate, în Constantinople, și sub privegherea Înaltei Pörti. Adunarea generală, aceea care în toți secolii mai mult său mai puțin a reprezentat țera și a fost singura putere legislativă, în loc de a se îmbunătăți, ca să reprezenteze singura putere legislativă, în loc de a se îmbunătăți, ca să reprezenteze toate elementele vii ale nației, proprietatea, meritul, comerțul, industria, se desființază, și în locul ei se instituază un Senat ne-compatibil cu legile, cu deprinderile, cu caracterul nației noastre; Domnul n'ar avé mai mult a se alege de către țără cu șeful ei, ci ca simplu funcționar al Turciei, se va și orându de către Înalta Pörtă diutr'un număr de candidați pămănteni. Mai multe reforme din lăuntru, cari ori cât de bune ar fi, trebuie să fiă rezultatul desbaterilor reprezentanților nației, ca unele ce se ating de chestii cu totul din lăun-

tru, se decretază prin însăși conferința și apoi cu o singură trăsătură de penă se desființază cu desevărsire independența guvernului național, rostindu-se, că toate legiunile privitoare la utilitatea publică, la comerț, la industrie, ce s'ar adopta în Turcia, vor avé a se pune în lucrare, fără osebite și în Principate, ca unele ce fac parte integrantă a imperiului otoman.

În alte cuvinte, acea independență a guvernului național, făgăduita prin un articol al lucrării conferințelor și prin alt articol se desființază cu desevărsire și așa, făgăduința de a ni-se garanta, de către Europa întregă, vechile nostre imunități, rămân desființate și țările nostre se prefac în provincii otomane, aternate de-a dreptul de guvernul central din Constantinopol. Conștiința noastră este, că Principatele noastre n'au făcut nimic, care ar merita osenda, ca ele, în această epocă de drept și civilizatie, să-și pördă drepturi sfinte și scumpe, pe cari strămoșii noștri au putut a-le păstra în timpuri de silă și de barbaria.

În această tristă împrejurare, în care ne vedem puse în pericol toate bazele autonomiei și ale naționalității, datoria noastră către părinții noștri, cari ni-le-au päs-

lipsă ținerea unei pertractări, în care cas trebuie să ceară dela presidiul camerei suspendarea dreptului de imunitate a lui Banffy ca deputat.

Se vede deci din toate, că se vor scia afla chichițele spre a paraliza acțiunea abatelui Molnár și încă acesta poate să o și pătească a fi încă el pedepsit pentru zelul prea mare în apărarea secretului epistolat.

Procesul de presă intentat de guvern fâșii „Magyar Néplap” redigiată de capelanul P. Lepsényi s'a pertractat luni în Budapesta. Procuratura superioară a intentat procesul din cauza unui articol apărut la 8 August 1896 în numita fâșie sub titlul: „Tisztelegjünk a miniszternél” („Se mergem să ne complimentăm ministrului”). În acest articol se amintesc — la scirea, că ministrul Perczel va merge la Zobor la desvâlirea monumentului milenar, — că o fâșie din Neutra a propagat ideea ca preoțimea din comitat să primescă sârbărească pe ministrul. Contra acestui plan a luat poziția fâșia lui Lepsényi. „Trebuie” — se dice în articolul incriminat — „să încurajăm pe miniștri și pe secretari de stat pentru-că nu-i considerăm ca omeni cu mâni curate. Acesta însă însemnă totmai atât, ca a juca în cârți fals. Cel ce dă mâna se mănjece și se desonorază pe sine însuși. Societatea cinstită nu-i suferă în mijlocul lor, acești omeni trebuie scoși din societatea omenilor de omenia, și decă sunt miniștri”. Pentru aceste așteptări procuratura a intentat procesul de presă la imputernicirea din partea ministerului. Răspunderea pentru articolul incriminat a luat-o colaboratorul dela „Magy. Néplap”. Ștefan Váthy, care a declarat, că a scris articolul la îndrumarea redactorului său. Juriul a declarat pe Váthy cu 8 contra 4 voturi de vinovat (pentru calumnia). Pe baza acestui verdict tribunalul de presă a condamnat pe acusat la 6 luni închisore ordinară și 500 fl. amendă.

Nouă turburări în Creta.

După-cum am anunțat și în numărul nostru de ieri, în Creta s'au început din nou atacurile între Creștini și Mohamedani. Agenția „Havas” face în privința aceasta cu data de 2 Febr. următoarele împărțiri: Din Creta a sosit sciri foarte îngrijitoare. Creștinii au omorât la Canea patru Turci, că s'ă răsbune morțea unui copil întâmplat Sâmbăta trecută. Turcii au dat foc localității Galeta; doi Creștini au fost uciși; alți doi răniți. Creștinii au ocupat ieri mai multe puncte de însemnătate strategică. De câtră Canea se aud numeroase pușcături; judele Markulakis a fost omorât ieri în acest oraș. Domnesce mare panică; afacerile stăgnează. Este de temut, că între Creștini și între

trupe se vor nasce conflicte. Guvernorul și consuliile și dau toate silințele să liniștescă spiritele.

Tot din izvorul citat vin și următoarele sciri: Turburările din Candia au avut răsunet și în Canea, de unde se signalază omorul mai multor Creștini și Mohamedani. În satelș de prin împrejurime ambele partide s'au pregătit de apărare. Consuli au cerut trimiterea unor corăbii de răsoin, care au și sosit în portul dela Canea. Vaporul grecos „Thetis” a fost întâmpinat la sosirea sa în acest port cu împușcături și a trebuit să se întorcă înapoi.

Biroul „Wolf” din Berlin dă în privința turburărilor în cestiune următorul comuniocat: „Scirile despre izbucnirea din nou a dușmanilor între Mohamedani și Creștini în insula Creta se confirmă. Se crede, că mișcările acestea sunt puse la cale de agitarii, cari voesc să zădărnicească în ultimul moment opera de reforme a marilor puteri și să creeze din nou greutăți guvernului grecos.

În parlamentul din London a declarat subsecretarul de stat Curzon, că guvernului englez 'i s'a adus la cunoștință unele turburări iscate în orașele din Creta în urma imigrării Mohamedanilor dela țără turburări în care s'au întâmpinat omoruri atât de Creștini, cât și de Mohamedani. Funcționarul englez crede însă, că prin intervenirea corăbiilor de răsoin străine și prin silințele autorităților turcesc turburărilor acestea nu vor lua dimensiuni mai mari. „Sustinerea păcii în insulă”, dise densusul „depinde foarte mult dela reorganizarea, gendarmeriei care face progrese repede”.

On totului tot de altă natură sunt scirile, cari vin din Atena. Intr'o telegramă, pe care o primește diarul vienez „N. Fr. Presse”, se dice: „Situatiunea din Creta se agraveză din ce în ce mai mult și anume atât în Canea, cât și în Candia și în Rethymno. Numărul ucidereilor reciproce între Creștini și Mohamedani se înmulțesc în continuu. Mulți omeni s'au refugiat aici”.

Societatea „Progresul” din Făgăraș.

Din partea societății române de diletanți „Progresul” din Făgăraș încă în vâra anului trecut s'au trimis în diferite locuri liste pentru înscrieri de membri și pentru adunare de contribuiri în favorul fondului acestei societăți.

Deoacă până acum numai foarte puține liste ni-au sosit înderēt, prin această rugăm pe toți on. domni, cari au primit atari liste, să binevoască a ne face cât mai curând cunoscut rezultatul obținut și a ne trimite listele primite, precum și contribuiriile adunate de d-lor.

Dela comitetul societății „Progresul”.

Făgăraș, 23 Ianuarie 1897.

Ioan Turcu, Ioan Dejenariu, președinte. cassar.

trat cu prețul de șirdie de sânge, datoria noastră câtră urmașii noștri, cărora trebuie să le lăsăm ceea ce am moștenit, datoria noastră câtră însăși Înalta Pôrtă și câtră generoșa Europă, cere ca să nu lăsăm a ni-se impune o asemenea stare de lucruri necompatibilă cu vechile noastre capitalități, recunoscute prin atâtea strălucite hati-șerife, fără măcar a ridica glasul și a protesta în fața lumii, că driturile Principatelor pot fi călcate, dăr ca ele nici-odată nu pot fi desființate.

În lipsa unui organ legal al țării, care este adunarea obștească, noi dăr subscrișii, oler, boerime și corporație, împlinim o sfântă și neapărată datorie, adresându-ne, prin acest act, câtră Înălțimea Vóstră, rugându-Vă ca Domn, ca creștin, ca Român, să nu lăsați a se sfâșia drepturile țerei, fără a întrebuintă toate măsurile cerute de împrejurări, de înalta Vóstră poziție, de datoria Vóstră câtră țără, în al cărei oap Vă aflați, și să împărtașiți această a noastră protestație la Congresul Înaltelor Puteri din Paris, la care apelăm în contra Încheierii luate în sinele conferințelor din Constantinopol. Acest act, presoris prin o mare necesitate, nu are nimic opus cu adencul și

neviolabilul respect ce păstrăm pentru gloriosul nostru Suzeran, cu adencă încredere, ce avem în marea dreptate a Puterilor, cari au luat sub puternionul lor seorta patriei noastre. El este dictat de câtră sentimentele datoriei noastre câtră patriă și istoria, el este așa precum fiă-care popor pus în poziția noastră l'ar fi făcut negreșit.

Țera noastră va fi liniștită, ea va merita, printr'o atitudine demnă și potrivită cu gingășimea împrejurărilor critice în care ne aflăm, stima Europei în a căreia dreptate punem temeiul. Iar decă va fi, cu după șese secole de esistență națională și politică deosebită, acum Principatele, în mijlocul unui rebel întreprins pentru eliberarea popórelor Orientului, să-și vadă drepturile compromise și sfâșiate, este de datoria noastră în numele lui Dumnezeu și în fața lumii să protestăm în contra silurii făcute unei nații creștine, și așa de vom și cadé, vom păstra cel puțin lauda posterității, stima chiar a acelor, ce ne-ar fi strâmbătățit, și sentimentul, că am împlinit o sfântă și neapărată datorie.

(Va urma.)

Societatea de lectură „Petru Maior” a tinerimei române din Budapesta.

Estras din raportul general al Societății pe anul școlastic 1895/6.

(Urmare)

Biblioteca.

Cu privire la bibliotecă nu putem comunica lucruri prea inveseleitore. Numărul cârților nu s'a sporit în anul acesta ca în anii premergători. Societatea a votat, cei drept, o serie de cârți, cari să fiă procurate, dăr după suspendare concludul nu s'a mai putut esecuta.

Singuratece persoane și corporațiuni nu au întârșiat nici în anul acesta a face donațiuni pe sâma bibliotecii noastre. Cu mare bucurie înregistrăm numele acelor P. T. domni și corporațiuni, cari au binevoit a dona opuri. Academia română 13 opuri în 18 volume, Dr. Weigand 5 opuri în 6 vol., domnul profesor A. Roman 2 opuri în 2 vol., Roberto Fava 1 op, 1 vol., Dr. E. Dăian 1 op. 1 vol., un anonim 1 op în 1 vol., un anonim 1 op în 1 vol., I. Bardeș 1 op în 1 vol., la olaltă 27 opuri în 33 volume.

Primescă marinimosii donatori sînce-rile noastre mulțumite pe calea această.

La finea anului administrativ 1894/95 a conținut bibliotecă 1531 opuri în 1985 volume și 1269 fascicule. În decursul anului 1895/96 a crescut cu 27 opuri în 33 volume și 185 fascicule, decă finea anului 1895/96 au fost 1557 opuri în 2019 volume și 1454 fascicule. Durere, suntem constrinși a constata, că mulți domni, cari au împrumutat cârți din biblioteca societății noastre deja de mai mulți ani, nu le-au restituit încă, deși au fost provocați în mai multe rânduri și chiar și în raportul anual din anul 1894/95. Reprobăm această renitență și somăm și pe calea această să înapoieze cârțile: G. Bărdossi 3 volume, V. Biberea 4 volume, A. Bradean 1 volum, A. Ciato 3 volume, I. Cifrea 13 volume, V. Cioban 1 volum, Ciuta 2 volume, I. Doleau 1 volum, P. Givulescu 2 volume, Hubian 1 volum, I. Moldovan 1 volum, P. Montani 1 volum, C. Nedelcu 2 volume, P. Pentia 1 volum, I. Poliso 2 volume, I. Popoviciu 1 volum, Prohab 2 volume, N. Vraicu 1 volum.

Sala de lectură.

Pentru cabinetul de lectură au venit următoarele diare și reviste parte gratuite, parte abonate: „Arhiva”, „Ateneul român”, „Biserica și Școala”, „Biserica ortodoxă română”, „Candela”, „Convorbiri didactice”, „Convorbiri literare” (abon. până la 1 Mai), „Dreptatea”, „Familia”, „Fâșia Diecesană”, „Fâșia Poporului” (abon.) „Gazeta Bucovinei”, „Gazeta Săteanului”, „Gazeta Transilvaniei”, „Gyogyász”, „Revista critică literară”, „Revista nouă” (abon.) „Revista Orăștiei”, „România medicală”, „Spitalul”, „Telegraful Român”, „Timpul”, „Transilvania”, „Tribuna”, „Unirea”, „Vaterland”, „Vatra”.

Și cu această ocaziune aducem mulțamitele noastre tuturor onoratelor redacțiuni și administrațiuni, cari au binevoit a ne trimite gratuit diarele și revistele lor și le rugăm să ne păstreze această bunăvoință și în viitor.

Și acum ne luăm voia a aduce la cunoștința Onor. public românesc și unele lucruri din anul administrativ curent.

Numărul mebrilor ordinari e deja de 72 și e speranță, că se vor mai înscrie mulți așa încât în anul acesta va atinge probabil macsimul de până acum.

Comitetul ales la prima constituire din 18 Octomvre 1896 a abșis în ședința primă generală extraordinară din 31 Octomvre. A doua constituire s'a făcut în ședința generală extraordinară din 7 Noiembre 1896, când s'a ales actualul comitet și comisiune literară.

(Va urma.)

Dare de sêmă și mulțamită publică.

Cu ocaziunea producțiunii Sodalilor români din loc aranjată în ziua de Crăciun au suprasclivit Dnii A. Vlaicu 2 fl., Aleese

Moldovan 1 fl. 50 cr., D. Platoș 1 fl., T. Popovici 1 fl., I. Maximilian 1 fl., G. T. Zărnovean 1 fl., T. Christan 20 cr., I. A. Lupan 40 cr., D. Feloșan 20 cr., N. N. 20 cr., și N. N. 10 cr., suma 9 fl. pentru care li-s'ă aduce și pe această cale sincera mulțamită a societății.

Tot de-odată ne ținem de datorință a aduce cele mai căldurose mulțamite atât On. public, care ne încușură în modul cel mai esemplar, cât și d-lui dirigent al corului Timoteiu Popovici pentru zelosa și conlucrare și d-șórelor Epifania Balesa și Alecsandrina Tocănie pentru gentiul dumnialor concurs la reșușita producțiunii.

Brașov 20 Ianuarie 1897.

Comitetul societății Sodalilor români.

Arseniu Vlaicu Vasile Meșotă președinte. cassar.

ULTIME SCIRI.

Galați, 3 Febr. La balotagiul de ieri, după o luptă crâncenă, în care a fost angajat tot aparatul administrativ a învins candidatul guvernamental Sechiaris (grec) cu 537 voturi contra d-lui Nicolae Filăpescu, care a primit 452 voturi. Agitația electorală a fost așa de mare încât a trebuit să intervină și armata.

Constantinopol, 3 Februarie. Dela ambasadorul turcesc din Paris se fi sosit aici înscințarea, că Muraviev s'a exprimat față cu el, că decă Sultanul se va opune reformelor, ce i-se cer, va fi el personal tras la răspundere.

DIVERSE.

Napoleon I ca orator. Mai dizele trecute s'au aflat unele însemnări, cari cuprindeau o vorbire a marelui împărat Napoleon câtră armata sa. La Austerlitz regimentul Nr. 4 de infanteria alui Napoleon a fost atacat de cavaleria rusescă. În această luptă regimentul și-a pierdut însemnul, care era un vultur. Când mai târșiu se făcú o revistă, regimentul a eșit fără vultur, ér împăratul se adresă cu următoarea vorbire câtră regiment: „Unde v'ă este vulturul? (Linisce) În armata francesă acesta este unicul regiment, pe care trebuie să-l întreb de vultur. Mai bine să-mi perd mâna stângă, decăt vulturul! Rușii ca mâne îl vor duce în triumf în Petersburg, și încă și după o sută de ani se vor fâli cu vulturul dela noi. Acele 40 de steaguri, cari le-am luat dela ei, nu plătesc atâtea, cât plătesc vulturul voștru! Dăr a-ți uitat, cum trebuie să vă apărați contra călăreșilor? Care a fost colonelul regimentului? Ce ordini a dat, când va atacat cavaleria? Unde v'au fost oficerii, grenadirii? Nu a trebuit mai bine să móra câți-va dintre voi, mai înainte de-a perde vulturul? Toomai acum v'deți numeroșe regimente, cari aprôpe nu mai au nici un oficer, și abia mai au atâți feciori, cât regimentul voștru, dăr stégul lor, onôrea lor și-au mântuit-o. Și voi? Companiile vóstre sunt tari și numeroșe, dăr între rândurile vóstre nu-mi v'ăd vulturul... Ce veți face, ca să spē-lați această rușine? Cum veți amuți pe camerașii voștri, ca să nu d'ică când v'ă întelnesc: „Acesta e regimentul, care și-a pierdut vulturul!” (Linisce). La cea dintâiu ocaziune regimentul voștru trebuie să ia dela inimic 4 stéguri, mē voi gândi apoi, că ôre să v'ă dau vulturul înapoi!” — Vorbirea această a fost notată de contele Chamans și el mai adaugă: „Împăratul a ținut vorbirea cu mare avânt și într'un ton detunător, încât celor cari l'au aușit le-au înghețat sângele în vine. Eu însam m'am înfricoșat, încât am asudat sudori reci. Decă pe acest regiment l'ar fi dus atunci înaintea inamicului, ar fi făcut minuni. Regimentul Nr. 4 c'un an mai târșiu, la o revistă ținută în Berlin și-a reobpătat vulturul”.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.		Napoleonadori		9.52
Din 3 Februarie 1897.		Mărci imperiale germane	58.60	
Renta ung. de aur 4%	122.20	London vista	119.70	
Renta de corone ung. 4%	99.75	Paris vista	47.52 1/2	
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	102.—	Rente de corone austr. 4%	101.—	
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	121.25	Note italiene	45.35	
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	97.85			
Bonuri rurale ungare 4%	98.—			
Bonuri rurale croate-slavone.	153.—			
Imprum. ung. cu premii	140.25			
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	101.95			
Renta de hârtie austr.	102.30			
Renta de argint austr.	123.70			
Renta de aur austr.	144.—			
Losuri din 1860	—			
Acții de ale Băncii austro-ungară.	970.—			
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	411.50			
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	375.50			

Cursul pietei Brașov.

Din 4 Februarie 1897.

Banonote rom. Camp.	9.45	Vënd.	9.48
Argint român. Camp.	9.42	Vënd.	9.43
Napoleon-d'ori Camp.	9.48	Vënd.	9.50
Galbeni Camp.	5.61	Vënd.	5.64
Ruble rusești Camp.	126.—	Vënd.	—
Mărci germane Camp.	—	Vënd.	—
Lire turcești Camp.	—	Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vënd.	101.75

Fabricanților de Liqueur
și aceora, cari vor să devină fabricanți, le oferes
Specialități de Esenze,
cari sunt culante și aduc câștig.
Arangement complet de fabrici de Liqueur.
Prospecte și nota prețurilor franco.
Carl Philipp Pollak fabrică de specialitate
de Esenze.
FRAG, Mariengasse Nr. 18. 1165,3—20.

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului nostru, prin prezenta se invită la
a XI-a adunare generală ordinară,
care se va ține în 11 Martie 1897 st. n. după amăzi la 2 ore
în localul institutului (Piața mare Nr. 2), cu următorul

PROGRAM:

1. Raportul anual al Direcțiunii.
2. Raportul anual al comitetului de supraveghiere.

3. Satorirea bilanțului anual.
4. Împărțirea profitului curat.
5. Fixarea prețului biletelor de prezență pentru anul viitor.
6. Alegerea alor 2 membri în Direcțiune.
7. Eventuale propuneri făcute în temeiul §-lui 28 din statute.
8. Exmiterea alor 2 acționari, pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune acțiunile la cassa institutului până la 10 Martie 1897.
Orăștie, la 29 Ianuarie 1897.

Direcțiunea.

Contul Bilanțului.

ACTIVE.	fl.		cr.	PASIVE.	fl.		cr.
Cassa în număr	13.213	14		Fonduri proprii:			
Efecte publice	40.588	—		Capital social:			
Efectele fondului de pensiuine	10.579	85		3000 acții à fl. 50	fl. 150.000.—	cr.	
Efectele fondului de zidire	11.090	62		Fond de rezervă	61.550.41	"	
Imprumuturi pe cambii cu giranți.	448.639	62		Fond de pensiuine	10.579.85	"	
Imprumuturi pe cambii cu acop. hipot.	220.803	50		Fond întru acoperirea perder.	7.707.87	"	
Imprumuturi pe ipotece	173.775	97		Fond de zidire	11.090.62	"	240.928 75
Imprumuturi pe obligațiuni cu cavenți	126.468	55		Avansuri dela banca austro-ungară	25.400.—	"	
Imprumuturi pe efecte publice	1.098	—		Cambii reescomptate	97.130.—	"	
Realități	fl. 33.142.53	cr.		Depuneri spre fructificare	710.743.17	"	
după amortisare	142.53	"	33.000	Dividende neridicate	45.—	"	833.318 17
Mobilier	547.72	"		Interese anticipate pro 1897	10.651	"	84
după amortisare	54.77	"	492 95	Diverse conturi creditore	2.086	"	24
Diverse conturi debitoare și interese restante	30.861	60		Profit curat	23.626	"	80
	1,110.611	80					1,110.611 80

Contul Profitului și Perderilor.

S P E S E:	fl.		cr.	V E N I T E:	fl.		cr.
Interese:				Profit transportat din anul trecut	794		59
pentru fondul de rezervă	fl. 2.344.94	cr.		Interese:			
" depuneri spre fructificare	35.441.40	"		dela impr. pe cambii cu giranți	fl. 39.509.92	cr.	
" cambii reescomptate	11.293.38	"	49.079 72	" pe cambii cu acop hip.	18.181.60	"	
Spese:				" pe ipotece	15.588.62	"	
a) salarii și marce de prezență	8.069.39	"		" pe oblig. cu cavenți	12.282.48	"	
b) chirie, porto, tipărituri, diverse	2.388.01	"	10.457 40	" pe efecte publice	91.02	"	
Contribuțiune:				" efecte publice	2.188.86	"	87.842 50
directă	3.812.87	"		Provisiuni	16	"	91
de 10% la interes de depun. și				Chirie	2.193	"	38
competințe de timbru	3.673.29	"	7.486 16				
Amortisare:							
din realități	142.53	"	197 30				
din mobilier	54.77	"					
Profit curat			23.626 80				
			90.847 38				90.847 38

Orăștie, la 31 Decembrie n. 1896.

Ioșif de Orbonaș m. p.,
membru în direcțiune.

Nicolau Vlad m. p.,
membru în direcțiune.

Dr. Ioan Mihu m. p.,
director executiv.

Nicolau Viit m. p.,
prim-comptabil.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă.

Orăștie, la 28 Ianuarie 1897.

Comitetul de supraveghiere: Ioan Branga m. p.   Ioan Lazaroiu m. p.   Constantin Baicu m. p.

Tipografia A. Muresianu, Brașov.